

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3553/2023. (XII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.VIII.10.008/2023/5. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Szabados János, dr. Fehér Mariann Andrea ügyvédek) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Zalaegerszegi Törvényszék 11.M.70.002/2022/12. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Mf.I.30.038/2022/9/1. számú ítélete, valamint a Kúria Mfv. VIII.10.008/2023/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó mint munkáltató felmondással megszüntette létesítés koordinátor munkakört ellátó középvezető munkavállalója munkaviszonyát. Az indítványozó a felmondás indokaként a munkavállaló által vezetett csoport egyik tagját érintő munkabalesettel, illetve az azt követő eseményekkel összefüggésben tanúsított vezetői magatartásának súlyos hiányosságait, és ennek eredményeként bekövetkezett bizalomvesztést jelölte meg. A munkavállaló keresetet terjesztett elő, mely arra irányult, hogy a felmondás indokolása nem volt világos, valós és okszerű. Az elsőfokú bíróság a leszállított kereseti kérelemnek megfelelően marasztalta az indítványozót, mivel a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 64. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére nem tudta sikerrel bizonyítani a felmondás indokának valós, világos és okszerű voltát. Az elsőfokú bíróság így kártérítés címén kompenzációs átalány, végkielégítés és perköltség megfizetésére kötelezte az indítványozót. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria Mfv.VIII.10.008/2023/5. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [3] Az indítványozó álláspontja szerint a bírósági eljárás során az Alaptörvényben biztosított jogai sérültek. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt „munkához való jog”, XVII. cikk (1) bekezdésében foglalt „munkavállalók és munkaadók együttműködéséhez való jog”, XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog, valamint 25. cikk (3) bekezdése és 28. cikke sérelmére hivatkozott. Az indítványozó álláspontja szerint „az alapulfekvő bírósági eljárások során sérült az Alaptörvény XII. és XVII. cikkeivel összefüggésben az őt, mint munkáltatót megillető azon jogosítvány, hogy valamennyien a képességeinknek és lehetőségeinknek megfelelő munkavégzésre vagyunk kötelesek az együttműködés elvének figyelembevételével.” Az indítványozó szerint ugyanis „téves következtetésre jut” ítéletében a Kúria azzal a megállapításával, hogy a felperes munkavállaló „nem látta át, hogy mi lett volna a munkáltató által tőle elvárt magatartás” (Indokolás [38]), vagyis az, amely „végső soron megfelel az Alaptörvény XII. cikk (1) és XVII. cikk (1) bekezdése szellemiségének”. Az indítványozó szerint a felperes munkavállaló „nem viselkedett felelős vezető módjára”, s ezzel összefüggésben sérelmezte, hogy a Kúria „teret engedett annak, hogy Felperes saját felróható magatartására előnyök szerzése érdekében hivatkozzék”. Álláspontja szerint „az ügyben eljáró bíróságok következetesen negligálták azt a körülményt, hogy Felperes milyen munkakörben és a szervezeti hierarchia mely szintjén állt alkalmazásban, ebből következően vele szemben milyen fokozottabb, bizalmi jellegű elvárások érvényesültek az Alperes munkáltató részéről.”
- [4] Az indítványozó álláspontja szerint Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt „a tisztességes eljárásból fakadó, nyilvános tárgyaláshoz való joga” sérült azáltal, hogy ítéletében a másodfokú bíróság „annak ismertetésével azonban adós marad, hogy a feltárt bizonyítékokat és a hivatkozott kúriai döntéseket mérlegre téve milyen megállapítások mentén határozott és miért nem tekinti kellően konkrétan és okszerűnek [az] [a]lperes döntését.” Állította, hogy „a tárgyi ügyben eljáró bíróságok lényegében kiüresítették a jogalapként felhívott jogszabályi rendelkezéseket, továbbá eljárásukkal megvalósították az Mt. 64. § (2), valamint 66. § (1) és (2) bekezdéseinek sérelmét is.” Érdemét tekintve alkotmányjogi panaszában az indokolt bírói döntéshez való jogának

sérelmét állította, mert a Kúria ítéletében annak végkövetkeztetésével ellentétben „nem tárta fel” azon „objektív” körülményeket, amelyek alátámasztanák, hogy a felmondás indokolása nem volt világos, valós és okszerű. Szerinte a Kúria ítéletének végkövetkeztetése „egy ismeretlen alapokon nyugvó, túlzottan összegző rendelkezésként jelenik meg, amellyel mintegy figyelmen kívül hagyta a Pp. 214. § (5) és 346. § (5) bekezdéseinek az ítélet indokolásra vonatkozó előírásait, megvalósítva ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét.”

- [5] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a fentiekén túlmenően az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése és 28. cikke sérelme mellett is érvelt.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [7] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben alperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont], és a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A sérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvannapos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó 2023. április 18-án töltötte le, az indítványozó jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt 2023. június 8-án nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet, továbbá a kúriai ítélet által hatályában fenntartott jogerős ítéletet, valamint az elsőfokú ítéletet támadta.
- [9] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének valószínűsítésére alapítható [3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 3138/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]]. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvény alapjogot nem rögzítő 25. cikk (3) bekezdése és 28. cikke sérelmét is, melyre hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő.
- [10] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XII. cikk (1) és XVII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény e rendelkezései kapcsán mindenek előtt arra hivatkozott, hogy a felperes munkavállaló szerinte nem viselkedett felelős vezetőként, és ennek az eljáró bíróságok szerinte nem tulajdonítottak jelentőséget. Indítványa azonban nem tartalmazott megfelelő indokolással ellátott kérelmet arra vonatkozóan, hogy a Kúria ítélete, illetve a támadott bírói döntések miért okozzák az Alaptörvény megjelölt cikkeinek a sérelmét, a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét e vonatkozásban nem indokolta.
- [11] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a sérelmezett bírói döntéseket az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta. Alkotmányjogi panaszának érdemét tekintve azért állította az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét, mert szerinte a bírósági eljárásban a bíróságok nem indokolták megfelelően a döntésüket.

- [13] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a bizonyítási eljárás lefolytatását, a bizonyítékok mérlegelését. Tartalma szerint az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a Kúria döntésének, illetve a támadott bírói döntések felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó törvényességi kérdést vitatott. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a munkajogi jogviszonnyal kapcsolatos jogvita tárgyában hozott támadott bírói döntéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [15] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. december 12.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1294/2023.

